

"

"

,

[]

:

"

"

"

"

" . "

:

()

,

,

,

,

, , ,

"

,

,

,

[]

+ "

+ : " , -

,

:

!

:

?

,

:

['] + " +

"

,

,

[]

, , ,

"

,

.

,

" /

, / " /

,

,

"

,

,

"

"

[] _____

, , , " ,

" " " *

: , "

! ! + " + :

_____ " : "

! + " + : .

_____ " - "

(" ")

_____ " - "

(" ")

()

, " (" ") (" ")

() "

" " () , "

(" "))

" " " (

רצג = פִּין מ"ב.

שאלות ששאל¹ ר' עובדיה גר צדק מרבינו משה זצ"ל ותשובותיו.
אמר משה ב"ר מימון מבני גלות ירושלים אשר בספרד זצ"ל. הגיע אלינו שאלות מרנא

549

תשובות הרמב"ם

י"ח תמוז

ורבנא עובדיה המשכיל המבין גר הצדק ישלם יי פעלו ותהי משכרתו שלימה מעם יי
אלהי ישראל אשר בא² לחסות תחת כנפיו. שאלת על עסקי הברכות והתפלות בינך לבין
עצמך או אם תתפלל בצבור היש לך לומר אלהינו ואלהי אבותינו ואשר קדשנו במצותיו
וצונו ואשר הבדילנו ואשר בחר בנו ושהנחלת את אבותינו ושהוצאתנו מארץ מצרים
ושעשה נסים לאבותינו וכל כיוצא באלה הענינים. יש לך לומר הכל כתקנם ואל תשנה
דבר אלא כמו שיתפלל ויברך כל אורח מישראל כך ראוי לך לברך ולהתפלל בין שהתפללת
יחידי בין שהיית שליח צבור³. ועיקר הדבר שאברהם אבינו הוא שלמד כל העם
והשכילים והודיעם דת האמת וייחודו של הקב"ה ובעט בע"ז והפר עבודתה והכניס⁴ רבים
תחת כנפי השכינה ולמדם והורם וצוה בניו ובני ביתו אחריו לשמור דרך י"י כמו שכתו'
בתורה כי ידעתיו⁵ למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך י"י וגר. לפיכך
כל מי שיתגייר עד סוף כל הדורות וכל המיוחד שמו של הקב"ה כמו שהוא כתוב בתורה
תלמידו של אברהם אבינו ע"ה ובניו הם כולם והוא החזיר אותם למוטב כשם שהחזיר
את אנשי דורו בפיו⁶ ובלמודו כך החזיר כל העתידים להתגייר בצואתו שצוה את בניו
ואת בני ביתו אחריו. נמצא אברהם אבינו ע"ה הוא אב לזרעו הכשרים ההולכים בדרכיו
ואב לתלמידיו וכל גר שיתגייר. לפיכך יש לך לאמר אלהינו ואלהי אבותינו שאברהם

ע"ה הוא אביך ויש לך לומר שהנחלת את אבותינו שלאברהם נתנה הארץ שנ' קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה. אבל שהוצאתנו ממצרים או שעשית נסים לאבותינו אם רצית לשנות ולומר שהוצאת את ישראל ממצרים ושעשית נסים עם ישראל אמור. ואם לא שנית אין בכך הפסד כלום מאחר שנכנסת תחת כנפי השכינה ונלית אליו אין כאן הפרש בינינו ובינך. וכל הנסים שנעשו כאלו לנו ולך נעשו. הרי הוא אומר בישעיה ואל יאמר בן הנכר? הנלוה אל יי לאמר הבדל הבדילני י"י מעל עמו וגו'. אין שום הפרש כלל בינינו ובינך לכל דבר. ודאי יש לך לברך אשר בחר בנו ואשר נתן לנו ואשר הנחילנו ואשר הבדילנו. שכבר בחר בך הבורא יתעלה והבדילך מן האומות ונתן לך התורה שהתורה לנו ולגרים שנ' הקהל חוקה אחת לכם⁸ ולגר הגר חוקת עולם לדורותיכם ככם כגר יהיה לפני י"י. תורה אתת ומשפט אחד יהיה לכם ולגר הגר אתכם. ודע כי אבותינו שיצאו ממצרים רובם עובדי ע"ז היו במצרים נתערבו בגוים ולמדו מעשיהם עד ששלח הקב"ה משה רבינו ע"ה רבן של כל הנביאים והבדילנו מן העמים והכניסנו תחת כנפי השכינה לנו ולכל הגרים ושם לכולנו חוקה אחת. ואל יהא יחוסך קל בעיניך אם אנו מתיחסים לאברהם יצחק ויעקב אתה מתיחס למי שאמר והיה העולם. וכך מפורש בישעיה זה יאמר לי"י⁹ אני וזה יקרא בשם יעקב וגו'. וכל מה שאמרנו לך בענין הברכות שלא תשנה כבר ראה לזה ממסכת בכורים¹⁰ תמן הנינן הגר מביא ואינו קורא שאינו יכול לומר אשר נשבע י"י לאבותינו לתת לנו¹¹. וכשהוא מתפלל בינו לבין עצמו אומר אלהינו ואלהי אבות ישראל. וכשהוא מתפלל בבית הכנסת אומר אלהינו ואלהי אבותינו¹² זהו סתם משנה. והיא לר' מאיר ואינה הלכה¹³ אלא כמו שנתפרש בירושלמי¹⁴ תמן אמרינן תני בשם ר' יהודה גר עצמו מביא וקורא מאי טעמיה כי אב המון גוים נתתיך לשעבר היית אב¹⁵ לאברהם מיכאן ואילך אב לכל הבריות. ר' יהושע בן לוי אמר הלכה כר' יהודה. אתה עובדא קמיה דר' אבהו והורי כר' יהודה. הנה נתברר לך שיש לך לומר אשר נשבע י"י לאבותינו לתת לנו. ושאברהם אב לך ולנו ולכל הצדיקים¹⁶ ללכת בדרכיו והוא הדין לשאר הברכות והתפלות שלא תשנה כלום. וכתב משה ב"ר מימון זצ"ל¹⁷.

רצג. כי"א דף ר"ו א'. ת סי' ט' = ק סי' קנ"ח. כי"ג דף א110. [כי"ב דף ל"ב עמ' א'. כי"א דף רכ"א ב']. נדפסה בקצרה בשו"ת הרשב"א ד' רומא קודם ר"מ = ח"ו סי' ד'.

1. שאלות ששאל וכר': תשובת שאלה מארץ ישראל מן גר צדק שהשיב הגאון רבינו משה ז"ל (ת). [וכו כי"א].

2. [בא : באת (כי"א)].

3. בין שהתפללת... : בין שתתפלל... בין שהיית ש"ץ (ת). [... בין עם הצבור (כי"א)].

4. והכניס : בנים רבים (ת [כי"א]).

5. כי ידעתיו : בראשית י"ח י"ט.

6. [כפיו : בפיו ובלשונו (כי"א)].

7. ואל יאמר בן הנכר : ישע' ג' ג'.

8. חקה אחת לכם : במד' ט"ו ט"ו.

9. זה יאמר לי"י : ישע' מ"ד ה'.

" " " " " "

(' " ")

[] (" ")

[] , " " " " " "

" " " " " "

['] () " ,

" , " "

(')

(")

(" ")

" " " () " " " " " "

" " " (" " " ") " " " " " "

" " " " (" ")

" " " " " " (" ")

() " [] < >

- " ()

:"

" - ()

:" []

"

"

"

'

'

.

"

"

(")

'

"

"

'

"

"

"

:

"

,

"

"

'

'

'

'

"

"

'

'

'

"

"

"

"

'

"

.

,

,

"

"

"

,

"

,

"

,

"

"

"

"

,

:

"

,

(")

"

" (")

,

"

"

'

"

"

"

"

"

"

"

,

"

"

:(") "

"

(" ")

Fragmented text consisting of scattered double quotes, single quotes, and parentheses throughout the page.

(" ")